

THE CONSECRATED LAW PRINSIPLES FROM THE STATES OF THE EUROPEAN UNION

Marinela Dumitru

PhD Student, University of Bucharest

Abstract: Unul din elementele de pornire pentru o bună comparare a două sau mai multe sisteme de drept este cel al principiilor juridice, în acest sens vom deosebi principii generale universale pe care le întâlnim în orice ordine juridică europeană întrucât acestea fac parte din același sistem. Putem spune că în ordinea juridică continentală, elementul determinant, comun îl constituie principiile fundamentale ale dreptului ce asigură unitate sistemului de drept al fiecărei țări și operează corecțiile necesare atunci când este cazul.

Principiile dreptului italian (principiul suveranității, principiul garantării drepturilor și libertăților cetățenilor, principiul egalității cetățenilor) sunt prevăzute în Constituția Italiei. Principiile dreptului civil italian sunt prevăzute în Titlul I art. 1-16 Cod civil. Având în vedere principiul legalității prevăzut de art. 2, în art. 12 se arată că, dacă un litigiu nu poate fi soluționat potrivit normelor legale în vigoare, se recurge la aplicarea soluțiilor date unor chestiuni similare de practică judiciară anterioară. În cazul în care nu există rezolvare nici după această etapă, se aplică principiile generale ale ordinii de drept italiene.

Constituția Franței din 1958 consacră principiile suveranității naționale, principiul respectării drepturilor omului, principiul egalității cetățenilor. În vederea respectării principiului separației puterilor în stat, Curtea Constituțională este însărcinată să intervină în caz de conflict între puterile statului.

Camera penală a Curții de Casație din Franța, având în vedere aplicarea principiului legalității, a decis eliminarea oricărei incriminări a unei fapte în cazul în care redactarea textului delictului nu este suficient de exactă.

În Germania, toate principiile ce stau la baza raporturilor juridice civile sunt reglementate de Codul civil german (BGB) caracterizat ca fiind "un monument de rigoare ce folosește un limbaj inaccesibil neinițiatilor". Acesta reglementează încă de la apariție o serie de principii și cuprinde clauzele generale, "adevărate supape" ce conțin principii generale pe care judecătorul le poate aplica fără să existe alte texte de lege. Aceste clauze generale fereșc judecătorul de a se angrena în mecanismul ce-l conține codul, prin acestea el putând regla situații de fapt neprevăzute de lege, putând adapta dreptul noilor realități. Astfel, în Germania a fost eliminat rolul jurisprudenței în a rezolva situații conflictuale în care legea nu dispune, principiile generale asigurând coerența aplicării normei.

Principiul bunei credințe numită în dreptul german fidelitate și credință este una din cele mai importante clauze generale.

Un adevărat principiu care nu este consacrat în clauzele generale și a fost reglementat în scopul asigurării unei anumite securități circuitului juridic civil și comercial este principiul aparenței în drept.

O comparare a două sau mai multe sisteme de drept trebuie să pornească de la o serie de elemente comune pentru a putea pretinde că putem identifica termenii de comparat. Unul din elementele de la care se poate pleca pentru a compara două sau mai multe ordini juridice este cel al principiilor juridice. Astfel, vom deosebi principii generale universale pe care le întâlnim în orice ordine juridică europeană întrucât acestea fac parte din același sistem.

În orice ordine juridică, normele juridice sunt formulate cu ajutorul noțiunilor, principiilor, figurilor și conceptelor juridice.

În aria italică există aceeași distincție între ramurile dreptului public și cele ale dreptului privat. Principiile dreptului italian sunt afirmate în Constituția Italiei, care în Titlul 1 denumit principii fundamentale consacră principiul suveranității (art. 1), principiul garantării drepturilor și

libertăților cetățenilor (art. 2), principiul egalității cetățenilor (art. 3). În domeniul dreptului privat, principiile dreptului civil sunt prevăzute în Titlul I art. 1-16 Cod civil. Principiul legalității este prevăzut de art. 2, iar în art. 12 se arată că, dacă o chestiune litigioasă nu are rezolvare potrivit normelor legale în vigoare, se aplică rezolvarea dată unor chestiuni similare de practică judiciară anterioară. În ipoteza în care nici după această etapă nu avem rezolvarea, se aplică principiile generale ale ordinii de drept italiene.

Se observă că doctrina italiană, atunci când discută problema principiilor generale de drept, face în cele mai multe cazuri trimitere la interpretarea normei și la soluționarea unor cazuri neprevăzute în legislație, ce ar urma să se facă în conformitate cu principiile generale ale ordinii juridice italiene.

În Franța, Preambulul Constituției din 1958 consacră drept valori fundamentale principiile suveranității naționale, principiul respectării drepturilor omului, principiul egalității cetățenilor. Curtea Constituțională este însărcinată să tranșeze în caz de conflict între puterile statului, chestiunea litigioasă în spiritul respectării principiului separației puterilor în stat. Poporul francez își proclamă solemn atașamentul față de Drepturile omului și de principiile suveranității naționale, așa cum au fost ele definite de Declarația din 1789, confirmată și completată de preambulul Constituției din 1946, precum și față de drepturile și îndatoririle definite în Carta mediului înconjurător din 2004. În virtutea acestor principii și a celui privind libera determinare a popoarelor, Republica le ofera teritoriilor de peste mări, care își manifestă voința de a adera la principiile respective, instituții noi, întemeiate pe idealul comun de libertate, egalitate și fraternitate și concepute în vederea unei evoluții democratice.

În aplicarea principiului legalității, camera penală a Curții de Casație din Franța, a decis eliminarea oricărei incriminări a unei fapte în cazul în care redactarea textului delictului nu este suficient de exactă. Este adevărat că pentru moment deciziile pronunțate se referă exclusiv la domeniul infracțiunilor de presă și la cele referitoare la libertatea de exprimare.

Pentru a elimina aplicarea textului ce încalcă principiul legalității, judecătorii din acțiunea pe fond s-au sprijinit pe art. 6, 7 și 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Însă, se apreciază că acest fapt trebuie să constituie o excepție, deoarece Curtea de Casație ar putea deveni judecătorul redactării formale a legii penale în temeiul art. 7 din Convenție, în acest caz ar interveni un control al legiuitorului de către judecătorul din materia penală. În Franța, în mod tradițional judecătorul nu poate controla constituționalitatea legilor, prin aplicarea art. 55 din Constituție, judecătorii naționali trebuie să elimine dispozițiile unei legi interne atunci când acestea contravin tratatului internațional direct aplicabil, cum este cazul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În Germania, anterior codificării, lipsa codurilor generale obligăștiința juridică, ca pentru a asigura unitatea sistematică a dreptului german, să apeleze la o serie de concepte cum ar fi principiile, ca norme deduse prin analogie și silogism din întreg ansamblul juridic, apărând Begriffspyramide interpretată de către Begriffsjurisprudenz.

Codul civil german (BGB) caracterizat ca fiind „un monument de rigoare ce folosește un limbaj inaccesibil neinițiatilor” are o parte generală ce reglementează toate principiile ce stau la baza raporturilor juridice civile. BGB a fost considerat încă de la intrarea sa în vigoare unul din cele mai importante și originale repere legislative, întrucât pe de o parte, a definit concepte de bază, iar pe de altă parte folosește un limbaj tehnicist, unul din principalele sale izvoare de inspirație fiind dreptul roman.

Codul reglementează încă de la apariție o serie de principii cum ar fi principiul reparării integrale a pagubei cauzate de un delict civil, noutate absolută la vremea intrării sale în vigoare. În privința persoanei fizice în dreptul german a fost consacrată noțiunea de principii ale personalității umane, pentru ca doctrina să consacre „teoria drepturilor personalității” pentru a putea concilia limitările aduse drepturilor individuale în raport cu cele colective.

BGB cuprinde clauzele generale (Generalklauseln) ce conțin principii generale pe care judecătorul le poate aplica fără să existe alte texte de lege. Aceste clauze generale reprezintă

„adevărate supape” care feresc judecătorul de a se angrena în mecanismul ce-l conține codul. Prin aceste clauze generale judecătorul poate regla situații de fapt neprevăzute de lege, putând adapta dreptul noilor realități.

Practic, în Germania a fost eliminat rolul jurisprudenței în a rezolva situații conflictuale în care legea nu dispune, principiile generale asigurând coerența aplicării normei.

Una din cele mai importante clauze generale este principiul bunei credințe numită în dreptul german fidelitate și credință. Semnificația acestei clauze este aceea că interpretarea contractelor este limitată de cerința loialității și a încrederii reciproce. Se observă că prin aplicarea principiilor reglementate de BGB la cazuri concrete, s-a ajuns în timp la dezvoltarea unui concept, numit „jurisprudența în echitate”, în timp apărând noi reguli de drept. Acest fenomen este asemănător celui întâmpinat în dreptul englez la apariția „equity”.

Principiul aparenței în drept este specific dreptului german, nu este consacrat în clauzele generale ci este un adevărat principiu, ce a fost reglementat în scopul asigurării unei anumite securități circuitului juridic civil și comercial. Potrivit acestui principiu o persoană ce contractase în considerarea unor anumite calități ale altei persoane, va păstra bunul ce-l contractase, proprietarul real al bunului urmând a primi despăgubirea cauzată de prejudiciul cauzat de pierderea bunului de la proprietarul aparent.

Putem spune că în ordinea juridică continentală, elementul determinant, comun îl constituie principiile fundamentale ale dreptului ce asigură unitate sistemului de drept al fiecărei țări și operează corecțiile necesare atunci când este cazul.

BIBLIOGRAPHY

1. A. Hensel-Die Rangordnung der Rechtsquellen, insbesondere das Verhältnis von Reichs- und Landesgesetzgebung, Handbuch des deutschen Staatsrechts, Tubingen, 1930, pg. 223;
2. Leontin-Jean Constantinesco-Tratat de drept comparat, Vol. II, Ed. All, Beck, București, 2005, pg. 159;
3. La Costituzione della Repubblica Italiana-aprobată de Adunarea Constituțională 22.12.1947, publicată G.U. nr. 298/1947;
4. Codice Civile-aprobat prin Legea 262/04.04.1942 publicată în G.U. 79/1942;
5. F.Torrente-Manuale di diritto privato, Milano, 1965, pg. 133;
6. Mario G. Losano-Marile sisteme juridice. Introducere în dreptul european și extraeuropean, Editura CH Beck, București, 2005, pg. 489;
7. Decizia 2001- Casație 16 ianuarie 2000 ;
8. Paul Arnselek-La phenomenologie du droit, Archives de Philosophie du droit, 1972, pg. 33 ;
9. D. Mayer-Vers un contrôle du législateur par le juge pénal?, Daloz, 2001 Chron. pg. 1643 și urm. ;
10. A. Hensel-Die Rangordnung der Rechtsquellen, insbesondere das Verhältnis von Reichs- und Landesgesetzgebung, Handbuch des deutschen Staatsrechts, Tubingen, 1930, pg. 70